

D ů v o d y:

Jest přisvědčiti rekursnímu soudu, že stěžovatelé porušili obsahem poslední věty svého podání ze dne 2. listopadu 1927 povinnou úctu k soudu urážlivými narážkami, neboť nelze obsahu této věty ve spojení s předcházející polemikou rozuměti jinak, než že stěžovatelé činí rekursnímu soudu výtku zbytečného protahování věci a působení zbytečných obtíží a nákladů. Jest lhostejno, zda stěžovatelé měli urážlivý úmysl a co jim bylo podnětem k tomuto podání, neboť, domnívali-li se, že jsou tu neodůvodněné průtahy, mohli se domáhati nápravy příslušnou cestou (§ 78 org. zák.) a porušení povinné úcty nemusí dosahovati stupně trestného činu proti bezpečnosti cti. Dodati sluší, že pořádkovou pokutu uložil zemský civilní soud jako soud rekursní, takže další pořad jde podle § 3 j. n. na nejvyšší soud a nikoli na vrchní zemský soud, jak jest uvedeno v rekursu Dra V-a.

Čís. 7719.

Obchodní pomocníci (zákon ze dne 16. ledna 1910, čís. 20 ř. zák.).

Zavázal-li se obchodní pomocník, že pro případ vystoupení ze služby (nenastoupení služby) zaplatí zaměstnavateli pevně smlouvenou náhradu, jde o smluvní pokutu, náležející k nárokům zaměstnavatele proti zaměstnanci podle § 31, třetí odstavec zákona. I v tomto případě dlužno nárok uplatniti v propadné lhůtě § 34 zák., k níž dlužno přihlížeti z úřadu.

(Rozh. ze dne 26. ledna 1928, Rv I 578/27.)

Žalující firma, továrna na sukna, domáhala se na žalovaném vzorkaři 30.000 Kč, k jichž zaplacení se žalovaný zavázal pro případ svého vystoupení ze služby po případě nenastoupení služby. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. D ů v o d y: Ze smluvní listiny ze dne 8. srpna 1925 vyplývá, že žalovaný měl ve službách žalující strany sestavovati vzorky a že měl v případě nemoci nebo jiného zaneprázdnění zastupovati ředitele závodu žalující firmy. Jde tudíž o služby žalovaného v podniku žalující strany vyššího druhu, a tu služební poměr mezi stranami, upraven jest podle čl. I. a § 1 zákona ze dne 16. ledna 1910, čís. 20 ř. zák. Jde o smlouvenou konvencionelní pokutu pro případ nenastoupení služby žalovaným. A nesporno jest, že žalovaný službu dne 1. října 1925, jak bylo ujednáno, nenastoupil a že žaloba o smlouvenou konvencionelní pokutu pro nenastoupení služby podaná byla podána dne 9. července 1926. Podle § 31 poslední odstavec cit. zákona jest zaměstnavatel oprávněn domáhati se náhrady pro nenastoupení služby na tom, kdo nedostal služebnímu závazku. Podle § 34 cit. zákona musí se to státi v době šesti měsíců, kdy služba měla býti nastoupena. To se v souzeném případě nestalo a nelze tudíž žalobní nárok uplatňovati po lhůtě § 34 cit. zákona. Žalující strana tvrdí, že tu jde o nárok na smluvní pokutu ve smyslu § 1336 obč. zák. a že ustano-

vení § 34 zákona o obchodních pomocnících nelze užít, poněvadž pokuta byla mezi stranami smluvna pro nenastoupení služby. Než ustanovení §§ 34 a 31 zákona o obchodních pomocnících jsou přesná a pokuta smluvená určitým penízem nemůže nic měniti na těchto ustanoveních. Byť strany smluvily, že v případě nenastoupení služby zaplatí se určitá peněžní pokuta, přece tato pežitá pokuta musí býti uplatňována podle ustanovení zákona o obchodních pomocnících ve lhůtě tam stanovené, to tím spíše, že ustanovení § 34 úmluvou stran zřejmě nebylo vyloučeno. Nebylo tudíž třeba dále rozebírat otázku, zda služební poměr mezi stranami byl zrušen dodatečnou úmluvou mezi žalobkyní a manželkou žalovaného. **O d v o l a c í s o u d** napadený rozsudek potvrdil. **D ů v o d y:** V podstatě stačí odkázati na rozsudečné důvody prvního soudu, jež odvoláním ani vyvráceny ani otřeseny nebyly, i jest na odvolací vývody dále podotknouti: Žalobkyně i žalovaný vycházejí z předpokladu, že služební smlouvu jest posuzovati podle zákona o obchodních pomocnících ze dne 16. ledna 1910, čís. 20 ř. zák., jakž také první soud správně učinil. Stanovisko zákona v případě, že jedna ze smluvních stran od smlouvy bez důležité příčiny ustoupila, jest různé podle toho, učinil-li tak obchodní pomocník či zaměstnavatel. V tomto případě stihají zaměstnavatele následky prvých dvou odstavců § 31, jež — jsouce podle § 40 předpisem donucovacím — nemohou býti smlouvou v neprospěch pomocníka ani změněny ani vyloučeny, kdežto ve třetím odstavci stanovené závazky od smlouvy odstoupivšího pomocníka nejsou povahy nutkové a mohou zvláštní smlouvou v jeho prospěch býti změněny neb i vyloučeny (§ 40, v němž § 31 (3) není citován). Tím vyšlo se vstříc hospodářsky slabší straně smluvní, obchodním pomocníkům. Ve smlouvě ze dne 3. srpna 1925 jest co činiti se závazky žalovaného pomocníka ve smyslu třetího odstavce citovaného § 31, podrobenými volné disposici smluvních stran pokud se týče pokuty 30.000 Kč, však dohoda o tom, že výše tato nepodléhá soudcovské arbitráži (snížení), přiči se donucovacímu předpisu § 38 i mohl by soud pokutu snížit přes opačné ustanovení smlouvy (§ 40). V otázce, zda pro případ odstupu od smlouvy stranou žalovanou převzatá pokuta 30.000 Kč, jest pouhým odstupným ve smyslu § 909 obč. zák. či smluvní pokutou, sdílí soud odvolací správný názor soudu procesního, že právním důvodem žalobního nároku jest smluvená konvenční pokuta. Odvolatelka sama označuje peníz 30.000 Kč jakožto propadlou smluvní pokutu a také použitý obrat »Pönale« jest technickým výrazem pro konvenční pokutu a nikoliv pro odstupné. Smlouvou nevyloučený, pokud se týče v platnosti zachovaný třetí odstavec § 31 zákona o obchodních pomocnících přiznává zaměstnavateli nárok na náhradu škody, pod nějž jest podřaditi v hlavě 30. upravený nárok na placení konvenční pokuty (§ 1336 obč. zák.), nikoliv však odstupné, jež s náhradou škody nemá co činiti, nýbrž jest alternativním plněním na místo nedodržení smlouvy (§ 909 obč. zák.). Šestiměsíční lhůta § 34 zákona o obchodních pomocnících vztahuje se výslovně na všechny tři případy § 31, tedy i na případ, o nějž tu jde, i jest lhůtou propadlou, k níž soud z moci úřední by musil při-

hlížeti, a poněvadž podle nenapadeného zjištění prvního soudu žalobkyně v oné lhůtě žalobní nárok neuplatnila, jest s ním vyloučena a nemůže se dovolávati podpůrného ustanovení občanského zákona o promlčecí lhůtě tří roků (§ 1489 obč. zák.), když zákon o obchodních pomocnících má pro projednávány případ úchylné ustanovení (§ 42).

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání, opřenému jen o dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), nelze přiznati oprávnění. Nižší soudy dovozují správně z doslovu smlouvy ve spojení s obsahem žaloby, že jde o smluvní pokutu ve smyslu § 1336 obč. zák. a nikoli o odstupné podle § 909 obč. zák. a stačí v tom směru poukázati k důvodům jejich rozsudků. Dovolatelka se sice snaží vyvoditi opak z vyjádření manželky žalovaného k majiteli žalující firmy, když byl tento k jejímu dotazu, co se stane, jestliže žalovaný službu nenastoupí, prohlásil, že bude žádati smluvní pokutu, — že její muž službu nenastoupí a pokutu zaplatí. Leč z této okolnosti nebylo by lze ještě usuzovati, i kdyby byla prokázána, že bylo smluvno se žalovaným jen alternativní plnění ve smyslu § 909 obč. zák., poněvadž ze smlouvy nevyplývá, že se žalobkyně pro případ zaplacení 30.000 Kč, které ostatně sama označila jako penale nebo konvenční pokutu, výslovně vzdala nároku na dodržení služební smlouvy. Je-li však 30.000 Kč podle své právní povahy konvenční pokutou, která není ničím jiným než ekvivalentem utrpěné škody, jejíž úmluva má jen ten význam, že se věřitel v případě nesplnění smlouvy zaviněním dlužníkovým sprostřuje důkazu, že škoda nastala, i o její výši (srv. Krasnopolští str. 117), jde-li tedy o nárok na náhradu škody, nutno povinnost k jejímu zaplacení řaditi k nárokům zaměstnavatele proti zaměstnanci upraveným § 31 třetí odstavec zákona ze dne 16. ledna 1910, čís. 20 ř. zák. (srov. k tomu § 42 tohoto zákona), jichž uplatnění podléhá podle § 34 téhož zákona propadné lhůtě šestiměsíční, ke které jest přihlížeti z moci úřední. Při tom jest lhostejno, že jde o nárok smluvní, neboť zákon jednak nerozeznává, jednak smlouvou nastalo jen určité ohraničení, jinak již po zákonu (§ 31 uvedeného zákona) pro zaměstnavatele plynoucího nároku na náhradu škody. Poněvadž žalovaný měl nastoupiti službu dnem 1. října 1925 a žaloba byla podána až 9. července 1926, uznal odvolací soud právem, že jest žalobkyně se svým nárokem vyloučena.

Čís. 7720.

Pravovárečná měšťanstva jsou právníckými osobami ve smyslu § 26 obč. zák., t. j. účelovým jménem neosobním, odděleným od soukromého majetku a výhradně sloužícím ku provozování obchodního podniku.

Podíl na pravovárečném pivovaru zabezpečuje jeho vlastníkům účast na výtěžku z pivovaru, ale neukládá jim povinnosti, které by je obme-